

PRAKTYCZNY EBOOK

AI jako pomocnik

Nauczyciel decyduje

Materiały do użycia

AI dla nauczycieli i korepetytorów

Praktyczny poradnik, jak korzystać ze sztucznej inteligencji w codziennej pracy edukacyjnej

Prompty

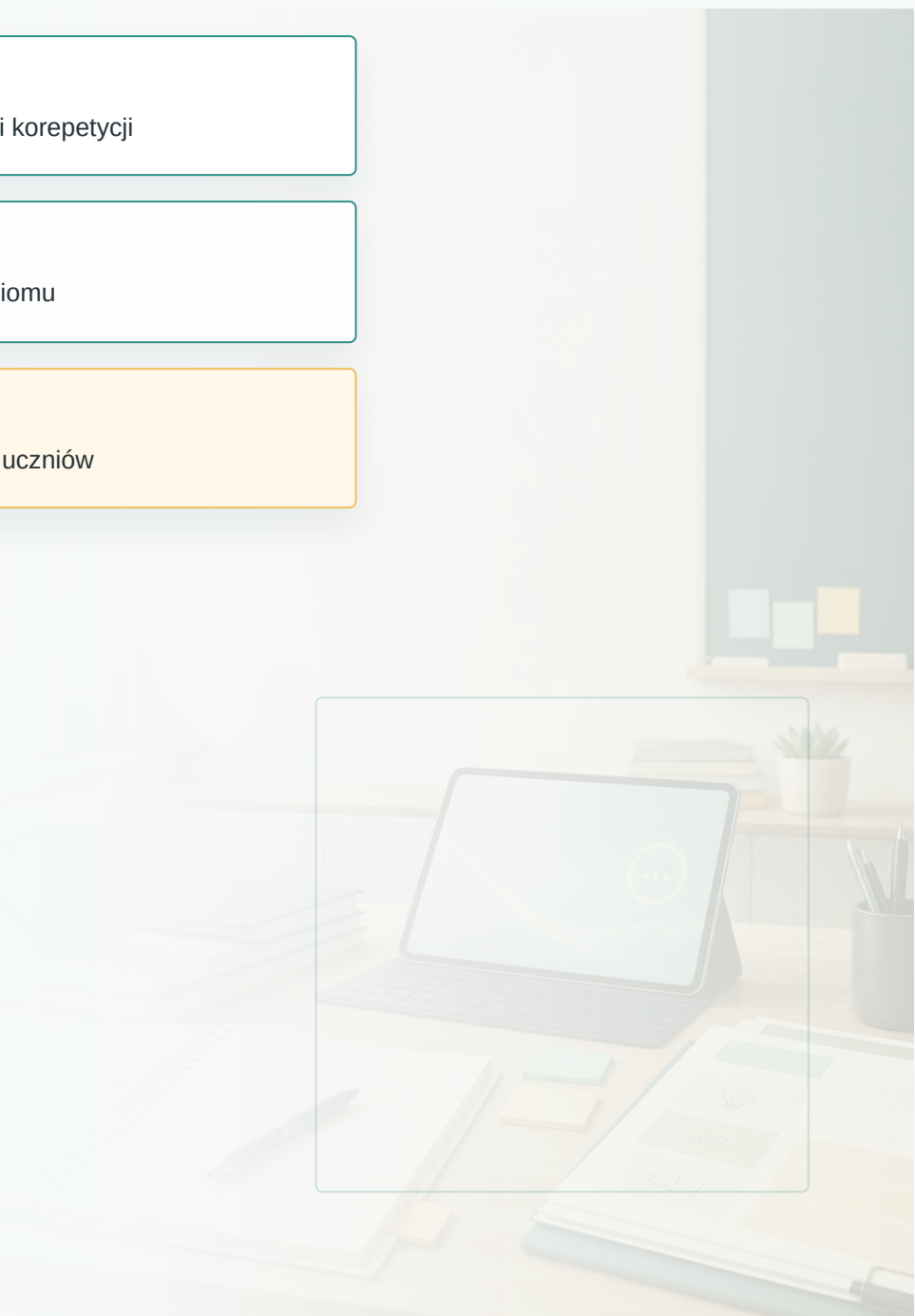
gotowe schematy do lekcji, powtórek i korepetycji

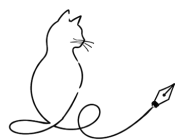
Scenariusze

przebieg zajęć, pytania i warianty poziomu

Bezpieczeństwo

checklisty i zasady pracy bez danych uczniów

KOCI ATRAMENT

WYDAWNICTWO KOCI
ATRAMENT

EBOOK

AI dla nauczycieli i korepetytorów

Praktyczny poradnik, jak korzystać ze sztucznej inteligencji w
codziennej pracy edukacyjnej

ISBN 978-83-982824-0-6

WYDAWCA Wydawnictwo Koci Atrament

WYDANIE PDF, 2026

© 2026 Artur Borkowski. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Spis treści pełnej wersji

ROZDZIAŁ 1	AI jako pomocnik nauczyciela
ROZDZIAŁ 2	AI bez technicznego języka
ROZDZIAŁ 3	Jak pisać dobre prompty edukacyjne
ROZDZIAŁ 4	AI w dokumentacji edukacyjnej: plany, wymagania i bezpieczne szkice
ROZDZIAŁ 5	Przygotowanie lekcji z pomocą AI
ROZDZIAŁ 6	Karty pracy, ćwiczenia i quizy
ROZDZIAŁ 7	Indywidualna praca z uczniem
ROZDZIAŁ 8	AI w pracy korepetytora
ROZDZIAŁ 9	Informacja zwrotna i ocenianie
ROZDZIAŁ 10	Praca wychowawcza i komunikacja

Rozdziały

ROZDZIAŁ 11	Dostosowanie materiałów do różnych uczniów
ROZDZIAŁ 12	Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
ROZDZIAŁ 13	AI dla różnych przedmiotów
ROZDZIAŁ 14	Aplikacje AI dla edukacji
ROZDZIAŁ 15	Gotowe scenariusze lekcji
ROZDZIAŁ 16	Najczęstsze błędy przy korzystaniu z AI w edukacji
ROZDZIAŁ 17	Uczniowie korzystający z AI: zasady, zadania i rzetelność pracy
ROZDZIAŁ 18	Bank promptów dla nauczycieli i korepetytorów
ROZDZIAŁ 19	AI w trudnych sytuacjach: stres, konflikty i komunikacja
ZAKOŃCZENIE	Co dalej

Dodatki

DODATEK A

Scenariusze do szybkiego użycia

DODATEK B

30 promptów do szybkiego użycia

DODATEK C

Checklista bezpieczeństwa pracy z AI w edukacji

AI jako pomocnik nauczyciela

Sztuczna inteligencja może być dla nauczyciela i korepetytora bardzo praktycznym wsparciem, ale tylko wtedy, gdy od początku ustawimy ją we właściwej roli. Nie jest drugim nauczycielem, nie zna uczniów, nie widzi atmosfery w klasie i nie rozumie całego kontekstu pracy tak jak osoba prowadząca zajęcia. Może natomiast pomóc przygotować pierwszą wersję materiału, uporządkować pomysły, zaproponować ćwiczenia, skrócić tekst, stworzyć wariant łatwiejszy lub trudniejszy i podpowiedzieć, od czego zacząć.

W praktyce największa korzyść z AI pojawia się nie wtedy, gdy prosimy ją o „gotową lekcję”, ale wtedy, gdy traktujemy ją jak pomocnika od szkiców. Nauczyciel nadal decyduje, co jest celem lekcji, co pasuje do klasy, co trzeba uprościć, co można pominąć, a co wymaga dokładniejszego wyjaśnienia. AI może przyspieszyć drogę od pustej kartki do pierwszej wersji materiału, ale nie powinna przejmować odpowiedzialności za finalną decyzję.

Ten rozdział pokazuje podstawowy sposób myślenia o AI w edukacji. Zamiast zaczynać od nazw aplikacji, funkcji i technicznych pojęć, zaczniemy od codziennych sytuacji: przygotowania lekcji, powtórek, karty pracy, korepetycji, informacji zwrotnej i bezpieczeństwa danych uczniów.

Fragment promocyjny: poniżej wybrane strony z tej części ebooka.

W tym rozdziale

- zobaczysz, gdzie AI realnie oszczędza czas,
- odróżnisz szkic od materiału gotowego do użycia,
- nauczysz się opisywać potrzeby edukacyjne bez danych osobowych,
- poznasz prosty schemat pracy: cel, kontekst, format, kontrola,
- zobaczysz, jak poprawiać odpowiedzi AI zamiast przyjmować je bez zmian,
- dostaniesz pierwsze prompty do lekcji, korepetycji i przygotowania materiałów.

Główna zasada

AI przygotowuje propozycje. Nauczyciel wybiera, sprawdza, poprawia i decyduje, co trafi do ucznia.

To zdanie warto mieć z tyłu głowy przy każdym użyciu narzędzi AI. Odpowiedź wygenerowana przez AI może wyglądać profesjonalnie, ale sam styl nie jest dowodem jakości. Tekst może być płynny, uporządkowany i przekonujący, a jednocześnie zawierać błąd, zbyt trudne polecenie, niejasne kryterium, niepasujący przykład albo ćwiczenie niedopasowane do wieku uczniów.

Nauczyciel ma coś, czego AI nie ma: zna klasę, tempo pracy, wcześniejsze lekcje, realne możliwości uczniów, wymagania szkoły, swój styl prowadzenia zajęć i cel konkretnego spotkania. Korepetytor wie, co uczeń rozumiał tydzień temu, przy czym się zatrzymał, jak reaguje na zadania tekstowe, kiedy potrzebuje przykładu, a kiedy samodzielnej próby. Tego kontekstu nie da się w pełni przekazać w prompcie.

Dlatego rozsądne korzystanie z AI nie polega na oddaniu jej procesu nauczania. Polega na używaniu jej do zadań pomocniczych, które i tak potem przechodzą przez filtr człowieka.

Czego nie oddawać AI

Są obszary, w których AI może pomagać, ale nie powinna decydować. To szczególnie ważne w edukacji, bo praca nauczyciela dotyczy uczniów, ich bezpieczeństwa, oceniania, rozwoju i relacji.

Nie zlecaj AI samodzielnego oceniania ucznia. AI może pomóc przygotować kryteria, rubrykę albo przykładowe zdania informacji zwrotnej, ale nie powinna decydować o ocenie. Ocena wymaga znajomości wymagań, przebiegu pracy, wcześniejszych ustaleń, kontekstu klasy i zasad szkoły.

Nie wklejaj danych osobowych uczniów. Nie wpisuj imion, nazwisk, ocen, diagnoz, opinii psychologicznych, informacji zdrowotnych, rodzinnych ani żadnych szczegółów, które pozwalają rozpoznać konkretną osobę. Zamiast tego opisz potrzebę edukacyjną ogólnie.

Zamiast:

Przygotuj zadania dla Jana Kowalskiego z klasy 6b, który ma opinię z poradni i ostatnio dostał dwie jedynki.

napisz:

Przygotuj zadania dla ucznia klasy 6, który potrzebuje spokojnej powtórki ułamków, krótkich poleceń i stopniowo rosnącego poziomu trudności. Nie używaj danych osobowych.

Nie używaj materiału bez sprawdzenia. AI może pomylić odpowiedź, stworzyć zbyt trudne zadanie, zaproponować niejasne polecenie albo podać przykład, który nie pasuje do wieku uczniów. Kontrola jest częścią pracy z AI, a nie dodatkiem na końcu.

Jak pisać dobre prompty edukacyjne

Dobry prompt nie musi być długi ani skomplikowany. Ma być jasny. W pracy nauczyciela i korepetytora najważniejsze jest to, żeby AI rozumiała, jaki materiał ma przygotować, dla kogo, w jakim celu i w jakiej formie. Im lepiej opiszesz zadanie, tym mniej czasu spędzisz na poprawianiu odpowiedzi.

Nie chodzi jednak o pisanie idealnych poleceń. To ważne, bo wiele osób zaczyna od przekonania, że trzeba znać specjalny język albo tworzyć bardzo rozbudowane instrukcje. W praktyce wystarczy prosty, powtarzalny schemat. Dobry prompt edukacyjny przypomina dobrze napisane polecenie dla współpracownika: mówi, co trzeba zrobić, dla kogo, po co, w jakiej formie i czego unikać.

W tym rozdziale potraktujemy prompt jak instrukcję dla pomocnika. Jeśli instrukcja jest zbyt ogólna, pomocnik zgaduje. Jeśli jest konkretna, łatwiej przygotowuje coś użytecznego.

Fragment promocyjny: poniżej wybrane strony z tej części ebooka.

PROMPTY

Najprostszy schemat promptu

Dobry prompt edukacyjny można zbudować z pięciu elementów:

1. Zadanie: co AI ma przygotować?
2. Kontekst: dla kogo jest materiał?
3. Cel: po co powstaje materiał?
4. Format: jak ma wyglądać odpowiedź?
5. Ograniczenia: czego AI ma dopilnować?

Nie każdy prompt musi zawierać wszystkie elementy. Jeśli prosisz o krótką listę pomysłów, wystarczy czasem zadanie i kontekst. Jeśli jednak przygotowujesz materiał dla uczniów, kartę pracy, quiz, scenariusz lekcji albo informację zwrotną, warto dopisać więcej szczegółów.

Ogólny schemat:

Przygotuj [rodzaj materiału] dla [klasa lub poziom] na temat [temat]. Celem jest [cel]. Materiał ma mieć formę [format]. Uwzględnij [ważne warunki]. Nie używaj danych osobowych. Dodaj elementy do sprawdzenia przez nauczyciela.

Ten schemat można stosować przy większości zadań: lekcjach, ćwiczeniach, powtórkach, quizach, kartach pracy, korepetycjach i materiałach do druku.

Prompt słaby i prompt lepszy

Zobaczmy różnicę na konkretnym przykładzie.

Słaby prompt:

Zrób mi lekcję o lekturze.

Problem: AI nie wie, jaka lektura, która klasa, jaki cel, ile czasu i jaki typ aktywności. Może przygotować ogólny plan, który brzmi poprawnie, ale nie będzie pasował do sytuacji.

Lepszy prompt:

Przygotuj szkic lekcji języka polskiego dla klasy 7 na temat bohatera w lekturze [tytuł]. Lekcja trwa 45 minut. Celem jest zebranie cech bohatera i uzasadnienie ich przykładami z tekstu. Zaproponuj wprowadzenie, pracę w parach, krótką notatkę i podsumowanie. Użyj prostego języka. Materiał ma być propozycją do sprawdzenia przez nauczyciela.

Ta wersja nie jest długa, ale zawiera wszystkie ważne elementy: zadanie, kontekst, cel, format i ograniczenia.

Po otrzymaniu odpowiedzi nadal trzeba sprawdzić, czy plan jest realistyczny. Jeśli AI zaproponuje zbyt wiele aktywności, możesz dopisać:

Skróć plan. Zostaw jedną główną aktywność uczniów i jedno krótkie podsumowanie.

To normalna część pracy z AI.

Mini checklista dobrego promptu

Przed wysłaniem promptu sprawdź:

- Czy napisałam lub napisałem, co AI ma przygotować?
- Czy podałam lub podałem klasę, poziom albo grupę?
- Czy wskazany jest cel materiału?
- Czy określony jest format odpowiedzi?
- Czy są ograniczenia, które mają znaczenie?
- Czy prompt nie zawiera danych osobowych?
- Czy odpowiedź będzie później sprawdzona przeze mnie?

Jeśli prompt spełnia większość tych punktów, prawdopodobnie jest wystarczająco dobry, żeby zacząć.

Karty pracy, ćwiczenia i quizy

Tworzenie kart pracy, ćwiczeń i quizów to jedno z tych zadań, przy których AI może realnie oszczędzić czas. Szczególnie wtedy, gdy potrzebujesz pierwszej wersji materiału, kilku wariantów trudności albo szybkiej powtórki do tematu.

Nie oznacza to jednak, że materiały z AI można od razu rozdać uczniom. Ćwiczenia wymagają sprawdzenia: czy są poprawne, jasne, dopasowane do wieku i zgodne z celem lekcji. AI może przygotować szkic, ale nauczyciel odpowiada za finalną wersję.

Fragment promocyjny: poniżej wybrane strony z tej części ebooka.

PRZYKŁAD

Przykład pełnego użycia: karta pracy na jedną stronę

Założmy, że potrzebujesz karty pracy z ułamków dla klasy 5. Uczniowie poznali dodawanie ułamków o jednakowych mianownikach. Nie chcesz dużego zestawu zadań, tylko jedną stronę do utrwalenia po lekcji.

Prompt

Przygotuj kartę pracy A4 dla klasy 5 z dodawania ułamków o jednakowych mianownikach. Celem jest spokojne utrwalenie po pierwszej lekcji. Karta ma zawierać krótkie przypomnienie, jeden przykład rozwiązany, 6 zadań podstawowych, 2 zadania samodzielne i miejsce na odpowiedzi. Dodaj klucz odpowiedzi osobno na końcu.

Przykładowa odpowiedź AI

Przypomnienie: gdy mianowniki są takie same, dodajemy liczniki, a mianownik zostaje bez zmian. Przykład: $\frac{2}{7} + \frac{3}{7} = \frac{5}{7}$. Zadania podstawowe: $\frac{1}{5} + \frac{2}{5}$, $\frac{3}{8} + \frac{1}{8}$, $\frac{4}{9} + \frac{2}{9}$, $\frac{2}{6} + \frac{3}{6}$, $\frac{5}{10} + \frac{2}{10}$, $\frac{1}{12} + \frac{4}{12}$. Zadania samodzielne: Ułóż własne działanie z mianownikiem 8. Napisz jedno zadanie tekstowe do działania $\frac{2}{6} + \frac{1}{6}$. Klucz: $\frac{3}{5}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{6}{9}$, $\frac{5}{6}$, $\frac{7}{10}$, $\frac{5}{12}$.

Komentarz nauczyciela

Materiał jest dobrym początkiem, ale wymaga korekty. Odpowiedź $\frac{4}{8}$ warto od razu omówić jako $\frac{1}{2}$, jeśli klasa skracала ułamki, albo zostawić nieskróconą, jeśli celem jest tylko dodawanie. Podobnie $\frac{6}{9}$ może rozproszyć uczniów, jeśli skracanie nie było jeszcze ćwiczone. Zadanie „ułóż własne działanie” jest dobre, ale potrzebuje miejsca na zapis. Zadanie tekstowe może być za trudne po pierwszej lekcji.

Poprawiona decyzja

Nauczyciel zostawia sześć zadań rachunkowych, zmienia przykłady tak, aby część wyników nie wymagała skracania, a zadanie tekstowe przenosi do części dodatkowej. Dopisuje też polecenie:

Nie skracaj wyniku, chyba że nauczyciel poprosi inaczej.

W ten sposób karta pozostaje zgodna z celem lekcji i nie miesza dwóch umiejętności naraz.

CHECKLISTA

Mini checklista

Przed rozdaniem materiału uczniom sprawdź:

- Czy zadania są zgodne z celem lekcji?
- Czy polecenia są jasne?
- Czy odpowiedzi są poprawne?
- Czy poziom trudności jest właściwy?
- Czy materiał nie jest za długi?
- Czy nie ma danych osobowych?
- Czy format jest czytelny do druku lub wyświetlenia?

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Praca z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymaga szczególnej uważności, współpracy i odpowiedzialności. Dotyczy to uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, opinią poradni, indywidualnymi dostosowaniami, IPET-em, WOPFU, niepełnosprawnością, trudnościami rozwojowymi, sprzężonymi potrzebami albo znacząco zróżnicowanym poziomem funkcjonowania.

AI może w tej pracy pomóc, ale tylko jako narzędzie pomocnicze. Może przygotować szkic materiału, uprościć język polecenia, zaproponować strukturę ćwiczenia, pomóc uporządkować obserwacje nauczyciela, przygotować wariant z większym wsparciem albo checklistę do rozmowy zespołu. Nie może jednak diagnozować ucznia, interpretować orzeczenia za specjalistów, decydować o formach pomocy, zastępować IPET-u ani podejmować decyzji, które należą do zespołu nauczycieli, specjalistów, rodziców i szkoły.

Najważniejsza zasada jest prosta: AI pomaga przygotować materiał roboczy, ale decyzję podejmuje człowiek, który zna ucznia, dokumentację, zalecenia, możliwości szkoły i realny kontekst pracy.

Fragment promocyjny: poniżej wybrane strony z tej części ebooka.

Czego nie wpisywać do AI

W pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi szczególnie łatwo niechący przekazać za dużo informacji. Nie wpisuj do narzędzi AI:

- imienia i nazwiska ucznia,
- numeru klasy, jeśli w połączeniu z opisem pozwala rozpoznać osobę,
- diagnoz medycznych i psychologicznych,
- treści orzeczenia lub opinii poradni,
- informacji o zdrowiu, rodzinie, terapii, zachowaniu lub trudnościach osobistych,
- ocen, uwag, szczegółowych historii zdarzeń,
- danych rodziców lub opiekunów,
- informacji, które pozwalają zidentyfikować ucznia po kontekście.

To nie jest tylko kwestia ostrożności technicznej. W polskiej szkole takie informacje są objęte ochroną danych osobowych, a często także szczególną poufnością wynikającą z charakteru dokumentacji. W praktyce oznacza to prostą zasadę: AI może pomóc przygotować neutralny szkic materiału, ale nie powinna otrzymywać dokumentów ucznia ani danych pozwalających go zidentyfikować. W razie wątpliwości trzeba trzymać się procedur szkoły i ustaleń administratora danych.

Możesz natomiast opisywać potrzebę w sposób ogólny:

- uczeń potrzebuje krótszych poleceń,
- uczeń lepiej pracuje na małych krokach,
- uczeń potrzebuje przykładu przed zadaniem,
- uczeń wymaga ograniczenia liczby zadań na stronie,
- uczeń korzysta z materiałów wizualnych,
- uczeń potrzebuje więcej czasu,
- uczeń łatwiej pracuje, gdy ma przewidywalną strukturę,
- uczeń potrzebuje jasnego kryterium sukcesu.

To wystarczy, żeby AI pomogła przygotować materiał roboczy.

PRZYKŁAD

Przykład bezpiecznego użycia

Nauczyciel przygotowuje lekcję przyrody. W klasie jest uczeń, który potrzebuje krótszych poleceń, przewidywalnej struktury i materiału z mniejszą liczbą elementów na stronie. Nauczyciel nie wpisuje imienia, diagnozy ani fragmentów dokumentacji.

Prompt:

Przygotuj wersję karty pracy z większym wsparciem na temat obiegu wody w przyrodzie. Materiał ma mieć krótkie polecenia, jeden przykład, trzy zadania o powtarzalnej strukturze i dużo miejsca na odpowiedzi. Nie używaj danych osobowych. Dodaj krótką checklistę dla nauczyciela: co sprawdzić przed użyciem.

Po otrzymaniu odpowiedzi nauczyciel sprawdza:

- czy materiał realizuje cel lekcji,
- czy język jest zrozumiały,
- czy liczba elementów nie jest za duża,
- czy zadania nie są infantylne,
- czy materiał pasuje do zaleceń i obserwacji,
- czy trzeba dopisać przykład z lekcji.

AI przygotowała szkic. Nauczyciel przygotowuje finalną wersję.

CHECKLISTA

Mini checklista

Przed użyciem AI:

- Czy nie wklejam danych ucznia?
- Czy nie wklejam orzeczenia, opinii ani IPET-u?

- Czy opisuję potrzebę ogólnie?
- Czy wiem, jaki cel edukacyjny chcę zachować?
- Czy AI ma przygotować szkic, a nie decyzję?

Po otrzymaniu odpowiedzi:

- Czy materiał jest zgodny z dokumentacją i ustaleniami szkoły?
- Czy zachowuje cel edukacyjny?
- Czy język jest prosty, ale nie infantylny?
- Czy liczba elementów nie przeciąża ucznia?
- Czy wsparcie nie wykonuje zadania za ucznia?
- Czy materiał nie zawiera danych osobowych?
- Czy finalna decyzja należy do nauczyciela lub zespołu?

Uczniowie korzystający z AI: zasady, zadania i rzetelność pracy

Coraz częściej pytanie nauczyciela nie brzmi już: „czy uczniowie użyją AI?”, tylko: „jak jasno ustalić, kiedy mogą jej użyć, a kiedy oddają pracę, która nie jest ich własna?”. To ważny temat, bo AI zmienia nie tylko sposób przygotowywania materiałów przez nauczyciela, ale też sposób pracy uczniów poza lekcją.

Nie chodzi o to, żeby traktować każde użycie AI jak oszustwo. Uczeń może używać narzędzia do uporządkowania notatek, wygenerowania pytań do powtórki, znalezienia prostszego wyjaśnienia albo sprawdzenia, czy tekst jest zrozumiały. Problem zaczyna się wtedy, gdy AI wykonuje zasadniczą część zadania za ucznia, a uczeń oddaje wynik bez zrozumienia i bez ujawnienia sposobu pracy.

Ten rozdział pokazuje, jak rozmawiać o tym spokojnie: bez polowania na winnych, bez wiary w magiczne wykrywacze i bez udawania, że problem nie istnieje.

Fragment promocyjny: poniżej wybrane strony z tej części ebooka.

Najpierw zasady, potem reakcje

Najtrudniejsze sytuacje pojawiają się wtedy, gdy uczeń korzysta z AI, a klasa wcześniej nie miała jasnych zasad. Nauczyciel podejrzewa, że praca nie jest samodzielna, uczeń twierdzi, że „tylko sobie pomógł”, a rozmowa szybko przechodzi w spór o intencje.

Lepiej uprzedzić ten moment i ustalić zasady przed zadaniem. Nie muszą być długie. Wystarczy kilka punktów zapisanych prostym językiem:

- kiedy AI jest dozwolona,
- do czego można jej użyć,
- czego nie wolno zlecać AI,
- jak uczeń ma oznaczyć użycie AI,
- za co odpowiada uczeń po oddaniu pracy.

Przykład zasady:

Możesz użyć AI do wygenerowania pytań do powtórki lub sprawdzenia, czy tekst jest zrozumiały. Nie możesz oddać tekstu wygenerowanego przez AI jako własnej odpowiedzi. Jeśli korzystasz z AI, dopisz na końcu pracy jedno zdanie: do czego jej użyłaś lub użyłeś.

Taka zasada nie rozwiązuje wszystkich problemów, ale zmienia punkt startu rozmowy. Zamiast pytać: „czy używałeś AI?”, można zapytać: „w którym miejscu użyłeś AI i czy jest to zgodne z zasadami zadania?”.

PRZYKŁAD

Przykład pełnego użycia: kontrakt klasowy

Nauczyciel chce przygotować krótkie zasady korzystania z AI w klasie 7. Nie chce straszyć uczniów, ale chce jasno oddzielić pomoc od oddawania cudzej pracy.

Prompt:

Przygotuj prosty kontrakt klasowy dotyczący korzystania z AI przez uczniów klasy 7. Kontrakt ma mieć maksymalnie 7 punktów. Użyj języka zrozumiałego dla uczniów. Rozróżnij dozwolone wsparcie, niedozwolone wyręczanie się AI i obowiązek oznaczenia użycia AI. Nie strasz, ale bądź konkretny.

Przykładowa odpowiedź AI:

1. AI może pomagać mi w nauce, ale nie wykonuje pracy za mnie. 2. Mogę użyć AI do wyjaśnienia tematu, powtórki, pytań kontrolnych lub sprawdzenia jasności mojego tekstu. 3. Nie oddaję tekstu, rozwiązania ani projektu wygenerowanego przez AI jako własnej pracy. 4. Jeśli używam AI przy zadaniu, zapisuję na końcu, do czego jej użyłem. 5. Muszę umieć wyjaśnić treść pracy, którą oddaję. 6. Nie wpisuję do AI danych innych osób ani prywatnych informacji. 7. Gdy nie wiem, czy mogę użyć AI, pytam nauczyciela przed oddaniem pracy.

Komentarz nauczyciela:

Ta odpowiedź jest użyteczna, bo jest krótka i zrozumiała. Wymaga jednak dopasowania do zasad szkoły. W punkcie 4 warto dodać konkretny format oznaczenia użycia AI, np. „Użyłem AI do przygotowania pytań do powtórki” albo „Użyłam AI do sprawdzenia jasności własnego tekstu”. Punkt 5 warto omówić z klasą, żeby uczniowie wiedzieli, że rozmowa o pracy nie jest karą, tylko częścią sprawdzania samodzielności.

Poprawiona decyzja:

Nauczyciel wybiera 5 punktów, zapisuje je na początku zeszytu lub w dokumencie z zasadami zadania, a potem wraca do nich przy pierwszej większej pracy pisemnej.

CHECKLISTA

Mini checklista

Przed zadaniem sprawdź:

- Czy uczniowie wiedzą, czy AI jest dozwolona?
- Czy wiedzą, do czego mogą jej użyć?
- Czy wiedzą, czego nie wolno zlecić AI?

- Czy jest prosty sposób oznaczenia użycia AI?
- Czy zadanie wymaga procesu, a nie tylko gotowego produktu?

Gdy pojawia się podejrzenie niesamodzielności:

- Nie opieraj decyzji wyłącznie na wykrywaczu AI.
- Zapytaj ucznia o proces pracy.
- Poproś o wyjaśnienie wybranego fragmentu.
- Sprawdź wcześniejsze zasady zadania.
- Działaj zgodnie z procedurami szkoły.

AI w trudnych sytuacjach: stres, konflikty i komunikacja

W pracy nauczyciela i korepetytora nie męczą tylko lekcje, sprawdzanie prac i przygotowanie materiałów. Dużo energii zabierają również sytuacje trudne: napięta wiadomość od rodzica, nieprzyjemna rozmowa z uczniem, potrzeba wyjaśnienia sprawy dyrekcji, konieczność uporządkowania notatek po konflikcie albo przygotowania odpowiedzi wtedy, gdy człowiek jest już zmęczony i łatwo reaguje zbyt ostro.

To właśnie w takich momentach wiele osób zaczyna szukać wsparcia. Nie dlatego, że nie wiedzą, jak rozmawiać, ale dlatego, że potrzebują chwili porządku. Chcą oddzielić fakty od emocji, skrócić zbyt długą wiadomość, nadać jej spokojniejszy ton albo przygotować plan rozmowy, która ma być konkretna i nieeskalująca.

AI może być w takich sytuacjach pomocna, ale tylko w określonej roli. Nie zastępuje nauczyciela, wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrekcji ani procedur obowiązujących w szkole. Nie powinna rozstrzygać konfliktu, interpretować prawa jako ostateczny autorytet ani proponować decyzji dyscyplinarnych wobec konkretnej osoby. Może natomiast pomóc przejść od chaosu do bardziej uporządkowanej komunikacji.

Największa wartość AI w trudnych sytuacjach nie polega na tym, że napisze gotową odpowiedź. Polega raczej na tym, że pomaga przygotować pierwszą, roboczą wersję: zebrać punkty, uspokoić ton, skrócić emocjonalny komunikat, zamienić ocenę na fakt, a nieporządek na plan rozmowy.

Fragment promocyjny: poniżej wybrane strony z tej części ebooka.

Trudna wiadomość od rodzica

Wielu nauczycieli traci dużo energii właśnie na wiadomościach od rodziców lub opiekunów. Czasem są rzeczowe i konkretne. Czasem przychodzą w napiętym tonie, z pretensją, oceną albo oczekiwaniem natychmiastowej reakcji. W takim momencie AI może pomóc na dwa sposoby:

1. uporządkować, co naprawdę trzeba odpowiedzieć,
2. przygotować szkic komunikatu w spokojniejszym tonie.

Dobrze, żeby odpowiedź w takiej sytuacji była:

- krótka,
- rzeczowa,
- oparta na faktach,
- wolna od ironii i obronności,
- nastawiona na wyjaśnienie lub kontakt,

- zgodna z zasadami szkoły.

Prompt:

Przygotuj szkic krótkiej i spokojnej odpowiedzi do rodzica w sytuacji napięcia komunikacyjnego. Odpowiedź ma być rzeczowa, uprzejma i nastawiona na wyjaśnienie sprawy. Nie ma zawierać tonu obronnego ani danych osobowych.

Po otrzymaniu odpowiedzi warto sprawdzić:

- czy tekst nie jest zbyt chłodny,
- czy nie brzmi jak urzędowe pismo, jeśli sytuacja tego nie wymaga,
- czy nie zawiera obietnic, których nie chcesz składać,
- czy nie potwierdza rzeczy, które trzeba dopiero ustalić,
- czy ton pasuje do Twojego stylu pracy.

Studium przypadku: wiadomość późnym wieczorem

Nauczyciel dostaje wieczorem wiadomość od rodzica z pretensją o ocenę. Czuje złość i chce od razu wyjaśnić całą sytuację. Zamiast odpisywać natychmiast, ustala cel:

- nie eskalować,
- potwierdzić, że wiadomość została przeczytana,
- zaproponować spokojniejszy kanał wyjaśnienia,
- nie wdawać się w długi spór o szczegóły późnym wieczorem.

Prompt:

Przygotuj krótki szkic odpowiedzi do rodzica po wiadomości o napiętym tonie. Odpowiedź ma potwierdzać otrzymanie wiadomości, wyrażać gotowość do wyjaśnienia sprawy i proponować spokojny kontakt w odpowiednim czasie. Nie używaj tonu obronnego ani danych osobowych.

Po otrzymaniu odpowiedzi nauczyciel:

- skraca tekst,
- usuwa zbyt formalne zdania,
- dopisuje własny styl,
- decyduje, czy wysłać odpowiedź teraz, czy następnego dnia.

W tym modelu AI nie „załatwia” relacji z rodzicem. Pomaga tylko przejść od reakcji impulsywnej do bardziej uporządkowanej.

Trzy wersje tego samego komunikatu

Bardzo praktycznym sposobem pracy jest poproszenie AI o trzy wersje jednego komunikatu:

- krótką i rzeczową,
- bardziej formalną,

- spokojniejszą i bardziej empatyczną.

To pozwala porównać nie tylko słowa, ale też intencję i możliwy odbiór.

Prompt:

Przygotuj trzy wersje tego samego komunikatu w trudnej sytuacji zawodowej: krótką, formalną i bardziej empatyczną. Każda wersja ma zachować rzeczowość i szacunek. Nie używaj danych osobowych i nie zaostrzaj tonu.

Taki prompt jest przydatny, gdy nauczyciel nie jest pewien, jaki ton będzie najlepszy. Bywa, że pierwsza wersja okazuje się zbyt miękka, druga zbyt urzędowa, a dopiero trzecia dobrze równoważy spokój i konkret.